

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาเพื่อหาความสัมพันธ์ (correlational descriptive research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสนับสนุนทางสังคม พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดหัวใจตีบ และความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมและพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดหัวใจตีบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นครั้งนี้เป็นผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดหัวใจตีบ ทั้งเพศชายและหญิง ที่ได้รับการตรวจวินิจฉัยจากแพทย์เป็นโรคหลอดเลือดหัวใจตีบหรือแองจิโงนาเพคทอริสหรือกล้ามเนื้อหัวใจตาย ซึ่งมารับการตรวจรักษาที่คลินิกโรคหัวใจ งานการพยาบาลผู้ป่วยนอกและฉุกเฉิน โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ จำนวน 100 ราย โดยมีคุณสมบัติดังนี้คือเป็นผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 60-75 ปี ที่ไม่มีภาวะแทรกซ้อนต่างๆเช่นภาวะหัวใจเต้นผิดปกติที่เป็นอันตราย ภาวะหัวใจวายและน้ำท่วมปอด สามารถปฏิบัติกิจกรรมต่างๆหรือออกกำลังกายได้ตามปกติ ตลอดจนสามารถสื่อสารและเข้าใจภาษาไทยได้ดีและยินยอมให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้ โดยทำการรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2543 ถึงวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2543

○ เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคล แบบสัมภาษณ์การสนับสนุนทางสังคม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของเฮาส์ (House, 1981 cited in Tilden, 1985) ที่แบ่งการสนับสนุนทางสังคมออกเป็น 4 ด้านคือ ด้านอารมณ์ ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านการประเมินค่าและด้านทรัพยากร และแบบสัมภาษณ์พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดหัวใจตีบซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของเพนเดอร์ (Pender, 1996) ที่ประกอบด้วยกิจกรรม 6 ด้านคือ ความรับผิดชอบต่อสุขภาพ กิจกรรมทางด้านร่างกาย โภชนาการ สัมพันธภาพระหว่างบุคคล การเจริญทางจิตวิญญาณและการจัดการกับความเครียด แบบสัมภาษณ์การสนับสนุนทางสังคมและแบบสัมภาษณ์พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดหัวใจตีบได้ผ่านการพิจารณาหาค่าความตรงด้านเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน และมีค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ .94 และ .91 ตามลำดับ นำมาทดสอบค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยการใช้ค่าสัมประสิทธิ์

อัลฟาของครอนบาคได้ค่าเท่ากับ .74 และ .73 ตามลำดับ

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยการคำนวณหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคลอจนคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ผลการวิจัย

1. ผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดหัวใจตีบมีคะแนนการสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับสูงทั้งโดยรวมและรายด้าน

2. ผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดหัวใจตีบมีคะแนนพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยรวม อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าผู้สูงอายุมีคะแนนพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านความรับผิดชอบต่อสุขภาพ ด้านกิจกรรมทางกาย ด้านโภชนาการและด้านสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอยู่ในระดับสูง แต่มีคะแนนพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการเจริญทางจิตวิญญาณและด้านการจัดการกับความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง

3. การสนับสนุนทางสังคมโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .51, p < .01$). และการสนับสนุนด้านอารมณ์, การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร, การสนับสนุนด้านการประเมินค่า, การสนับสนุนด้านทรัพยากร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .35, .34, .36, .26, p < .01$ ตามลำดับ) นั่นคือผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดหัวใจตีบที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับสูงจะมีการปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพที่ดีด้วย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เป็นข้อมูลในการนำการสนับสนุนทางสังคมมาประยุกต์ใช้ในให้คำแนะนำแก่บุคคลในครอบครัว ญาติหรือเพื่อนของผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดหัวใจตีบ รวมทั้งบุคลากรในทีมสุขภาพ เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพที่เหมาะสมกับโรคอย่างต่อเนื่อง

2. เป็นแนวทางสำหรับการศึกษาวิจัย ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบทางการพยาบาลที่ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดหัวใจตีบ มีการปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพอย่างต่อเนื่อง

3. เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารการพยาบาลให้ตระหนักถึงบทบาทสำคัญของการสนับสนุนทางสังคม ต่อการส่งเสริมพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดหัวใจตีบ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดหัวใจตีบ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้คือ

ด้านการปฏิบัติพยาบาล

1. ควรมีการจัด โปรแกรมฟื้นฟูสภาพหัวใจของผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดหัวใจตีบทั้งในขณะที่อยู่ในโรงพยาบาล หรืออยู่ที่บ้าน โดยอาศัยความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ในทีมสุขภาพทุกฝ่าย ในการติดต่อประสานงานซึ่งกันและกัน และนำปัจจัยการสนับสนุนทางสังคมมาเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมฟื้นฟูสภาพหัวใจ ที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้ป่วยเข้าร่วมโปรแกรมและมีการปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ

2. จากผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างได้รับการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสารจากบุคลากรในทีมสุขภาพน้อย ผลการวิจัยที่ได้อาจเป็นข้อมูลต่อคลินิกโรคหัวใจในการพิจารณาจัดการผลิตสื่อการสอนที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ในการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคที่เป็นอยู่รวมทั้งการปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดหัวใจตีบ

3. เป็นแนวทางสำหรับบุคลากร ในทีมสุขภาพในการให้คำแนะนำแก่บุคคลใกล้ชิดในครอบครัว ญาติพี่น้องหรือเพื่อนของผู้ป่วย เพื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดหัวใจตีบมีการปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพอย่างต่อเนื่อง

ด้านบริหารการพยาบาล

เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารการพยาบาล ให้ตระหนักถึงความสำคัญของการสนับสนุนทางสังคมต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดหัวใจตีบ และควรมีนโยบายให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการดูแลผู้ป่วยจัดอบรมวิชาการ หรือการจัดประชุมสัมมนาวิชาการแก่บุคลากรในทีมสุขภาพเกี่ยวกับการส่งเสริมพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดหัวใจตีบ

ด้านการวิจัยทางการแพทย์

เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยในประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบทางการแพทย์พยาบาลที่ส่งเสริมพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดหัวใจตีบต่อไป

ข้อจำกัดในการทำวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดหัวใจตีบ เฉพาะกลุ่มที่มารับการตรวจรักษาที่คลินิกโรคหัวใจ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ซึ่งไม่สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้อ้างอิงไปถึงประชากรผู้สูงอายุกลุ่มอื่นได้
2. แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดหัวใจตีบมีข้อคำถามที่สามารถเข้าใจได้เป็นส่วนใหญ่ แต่มีข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านการเจริญทางจิตวิญญาณที่ผู้สูงอายุเข้าใจได้ยากซึ่งผู้วิจัยต้องใช้เวลาในการสัมภาษณ์เพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยโดยเฉพาะด้านการเจริญทางจิตวิญญาณเพื่อให้ผู้สูงอายุเข้าใจได้ง่ายขึ้นก่อนนำไปใช้ในการศึกษาครั้งต่อไป
2. ควรมีการศึกษารูปแบบทางการแพทย์ โดยนำ การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยในการส่งเสริมพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุโรคหลอดเลือดหัวใจตีบ และผู้สูงอายุโรคเรื้อรังอื่นๆ